

UCHWAŁA Nr XXVI/211/2021
RADY POWIATU W RADZIEJOWIE
z dnia 24 listopada 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim na lata 2021 - 2030

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2020 r. poz. 920 z późn. zm.¹) oraz art. 19 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.²) Rada Powiatu w Radziejowie uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim na lata 2021- 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Radziejowskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Powiatu
Sylvia Kubiak

---

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz.1038, poz. 1834

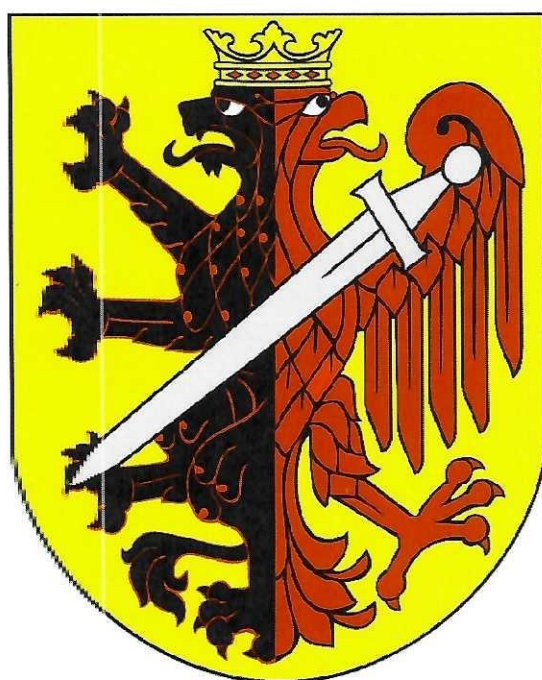
² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020r., poz. 2369, z 2021r., poz. 794 i 803.

UZASADNIENIE

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 19 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki, przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez powiat środków finansowych.

Załącznik
do Uchwały Nr XXVI/211/2021
Rady Powiatu w Radziejowie
z dnia 24 listopada 2021r.

POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
na lata 2021-2030

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. POMOC SPOŁECZNA W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	5
2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU RADZIEJOWSKIEGO	8
2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE RADZIEJOWSKIM	8
2.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	8
2.3. BAZA OŚWIATOWA	10
2.4. ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ	10
3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU RADZIEJOWSKIEGO	15
3.1. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	15
3.2. OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	18
3.3. PIECZA ZASTĘPCZA	19
3.4. BEZROBOCIE	20
3.5. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	21
3.6. PRZEMOC W RODZINIE	28
4. KIERUNKI ROZWOJU POWIATU	30
4.1. ANALIZA SWOT	30
4.2. CZĘŚĆ STRATEGICZNA	36
4.3. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI	37
5. MONITORING I EWALUACJA	50
ZAKOŃCZENIE	51
SPIS TABEL	52

WSTĘP

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek opracowania i realizacji strategii na szczeblu powiatowym wynika z art. 19 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, na mocy którego do zadań własnych powiatu należy „*opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*”.

Strategia ta powinna zawierać:

- diagnozę sytuacji społecznej;
- prognozę zmian;
- cele strategiczne projektowanych zmian;
- kierunek niezbędnych działań;
- sposoby realizacji strategii;
- ramy finansowe;
- wskaźniki realizacji działań.

Strategia nie musi dotyczyć tylko problemów społecznych, o których mowa w Ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r., ale powinna obejmować również sprawy, których poruszenie może przyczynić się do poprawy funkcjonowania danej społeczności.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim jest dokumentem określającym priorytety w przyszłych działaniach powiatu w zakresie polityki społecznej. Ma ona również pomóc w umocowaniu prawnym konkretnych działań, ma być istotnym ogniwem w hierarchii dokumentów strategicznych zachowując w stosunku do nich pełną kompatybilność i komplementarność.

Celem przedstawionej strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału. Mieszkańcy powiatu, odbiorcy i adresaci strategii powinni mieć możliwość znalezienia się w strefie pozbawionej zagrożeń. Dla bezpieczeństwa socjalnego wymagane

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim

jest, bowiem stworzenie takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmianę i adaptuje się do stale zmieniających się warunków społecznych.

Potencjałem dającym gwarancję poprawnej realizacji założeń strategii jest kadra pomocy społecznej. Jej kwalifikacje, predyspozycje, doświadczenie oraz umiejscowienie pracy w terenie posłużyło właściwej diagnozie i stanowi podstawę skutecznych rozwiązań istniejących trudności.

Kompleksowo opracowana strategia stanowi podstawę skutecznego pozyskania zewnętrznych środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej, na realizację projektów ze strefy społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jako dokument programowy stanowić będzie podstawę skutecznego zarządzania działaniami z zakresu polityki społecznej.

1. POMOC SPOŁECZNA W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

Strategia powiatu radziejowskiego na lata 2021-2030 jest zgodna z dokumentami strategicznymi regulującymi działania w przedmiotowym zakresie na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych będących podstawą niniejszej strategii

Lp.	Nazwa dokumentu
POZIOM EUROPEJSKI	
1.	Europa 2020, Zrównowazona Europa 2030
POZIOM KRAJOWY	
2.	Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021
3.	Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2019- 2021
4.	Narodowy Program Zdrowia na lata 2021- 2025
5.	Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022
6.	Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030
POZIOM REGIONALNY	
7.	Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030- Strategia Przyspieszenia 2030+
8.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2021-2027- Projekty
9.	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko- Pomorskiego do roku 2030

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim

10.	Wojewódzki Program Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko- Pomorskiego na lata 2021-2026
POZIOM LOKALNY	
11.	Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Powiatu Radziejowskiego na lata 2014- 2020
12.	Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Radziejowskim na lata 2021-2023
13.	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie
14.	Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych z Zakresu Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej
15.	Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy
16.	Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

Ważnym elementem w funkcjonowaniu pomocy społecznej jest Strategia Deinstytucjonalizacji, nad którą obecnie pracują między innymi Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Resort rodziny rozwija usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w środowisku lokalnym. Celem Strategii deinstytucjonalizacji jest przede wszystkim odchodzenie od wielkich instytucji na rzecz form kameralnych, rodzinnych i środowiskowych. Preferowane są rozwiązania zapewniające różne formy opieki, najbliższej środowiska danej osoby.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych realizuje zadania poniższych ustaw:

- a) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r., poz. 1876 ze zm.)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim

- b) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U z 2021 poz. 573)
- c) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1100)
- d) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1249)
- e) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. 2020, poz. 685)
- f) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1119)
- g) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 2050)
- h) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2020r., poz. 1057)
- i) Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2020r., poz. 176)
- j) Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm.)

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Powiatu Radziejowskiego na lata 2021-2030 została opracowana przez Kierownika i pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie. Strategia została przygotowana w oparciu o dane statystyczne pozyskane ze stron internetowych ośrodków pomocy społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Prokuratury Rejonowej, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Powiatowego Urzędu Pracy. Zostały wykorzystane także dane z Głównego Urzędu Statystycznego. Analizą objęto informacje, sprawozdania i opracowania, na podstawie których dokonano oceny ogólnej sytuacji społecznej w powiecie, a następnie identyfikacji głównych problemów społecznych. Dokument ma charakter kilkuletni, został przygotowany na lata 2021-2030.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU RADZIEJOWSKIEGO

2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE RADZIEJOWSKIM

Powiat radziejowski położony jest w granicach administracyjnych województwa kujawsko-pomorskiego, w południowej jego części. Powiat radziejowski został utworzony na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o wprowadzenie zasadniczego, trójstopniowego podziału terytorialnego państwa. Sąsiaduje od strony północnej z powiatem aleksandrowskim od południowej z powiatem konińskim znajdującym się w województwie Wielkopolskim a od zachodu z powiatem inowrocławskim.

Południowa część powiatu (gm. Piotrków Kuj., Bytoń, Topólka) charakteryzuje się dość licznie występującymi zagłębieniami i rynnami polodowcowymi, rozmieszczonymi południkowo, z których największe wypełniają jeziora oraz mniejsze ciek wodne. Wokół jezior znajdują się pokryte lasami atrakcyjne tereny wypoczynkowo-rekreacyjne. Największe jeziora to: Głuszyńskie, Gopło, Czarny Bród, Chalno, Kamieniec. Z Jeziora Głuszyńskiego wypływa rzeka Zgłowiączka, będąca lewym dopływem Wisły. Największe kompleksy leśne znajdziemy na terenie gmin Piotrków Kuj. (885 ha) i Topólka (950 ha). Ogółem w powiecie jest 2500 hektarów lasów. Lesistość w powiecie kształtuje się na poziomie 4,2 %.

Współczesny powiat radziejowski ma typowo rolniczy charakter, użytki rolne stanowią 86% powierzchni. W powiecie znajduje się prawie 3500 gospodarstw rolnych, w tym wiele gospodarstw specjalizujących się w hodowli bydła lub trzody chlewnej. Równinny teren leżący na północy powiatu (gm. Dobrze, Osięciny, Radziejów) to przede wszystkim pola uprawne położone na najbardziej urodzajnych glebach – czarnych ziemiach kujawskich. Stąd używana jest czasem nazwa “Czarne Kujawy”.

2.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Ludność powiatu radziejowskiego na podstawie danych GUS na dzień 31.12.2020r. wynosiła 40 025 osób. Z poniższych tabel wynika, że w analizowanym okresie sukcesywnie maleje liczba ludności w powiecie radziejowskim w 2018 r. liczba mieszkańców wynosiła 40 608 osób, w 2019 r. 40 397 osoby natomiast w 2020 r. 40 025 mieszkańców.

Tabela nr 2. Ludność powiatu radziejowskiego w latach 2018-2020

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Miasto			Wieś		
				Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2018	40608	20480	20128	9982	5175	4807	30626	15305	15321
2019	40397	20366	20031	9922	5144	4778	30475	15222	15253
2020	40183	20253	19930	9860	5113	4747	30323	15140	15183

Źródłem: Dane statystyczne powiatu radziejowskiego

W strukturze mieszkańców dominuje płeć żeńska. Procentowa dysproporcja pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn w powiecie radziejowskim w latach 2018-2020 prezentuje się następująco: w 2018 roku wynosiła 50,44% do ogółu mieszkańców powiatu, w 2019 roku wynosiła 50,42% ogółu mieszkańców powiatu, w 2020 roku 50,41% ogółu mieszkańców powiatu.

Populację powiatu radziejowskiego stanowi duża, z roku na rok, powiększająca się grupa mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i tak w 2018 roku stanowi ona 18,95% ogółu mieszkańców, w 2019 roku stanowi 19,20% ogółu mieszkańców, w 2020 roku stanowi 19,48% ogółu mieszkańców.

Tabela nr 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym w latach 2018-2020

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Miasto			Wieś		
				Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2018	7698	5179	2519	1975	1347	628	5723	3832	1891
2019	7759	5208	2551	2014	1374	640	5745	3834	1911
2020	7830	5252	2578	2050	1398	652	5780	3854	1926

Źródłem: Dane statystyczne powiatu radziejowskiego

2.3. BAZA OŚWIATOWA

W powiecie radziejowskim w roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowały następujące szkoły: podstawowe- 16, w tym specjalne 1; ponadpodstawowe i policealne – 10. Liczba uczniów w szkołach podstawowych wynosiła 2984, w tym specjalnych 38. Ponadto do szkół branżowych I stopnia uczęszczało 257 uczniów, do liceów ogólnokształcących 379 uczniów oraz do techników i ogólnokształcących szkół artystycznych 752 uczniów. Ponadto 46 uczniów uczęszczało do szkół policealnych¹.

2.4. ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ

Struktury organizacyjne; stan majątkowy, okresy funkcjonowania placówek pomocy społecznej są bardzo zróżnicowane. Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w swoich aktualnych strukturach istnieją od 1990r. Poniżej przedstawiamy aktualną sytuację jednostek pomocy społecznej w powiecie radziejowskim.

Dom Pomocy Społecznej dla przewlekle somatycznie chorych w Piotrkowie Kuj.

Istnieje od 1 lutego 1980r., zamieszkuje w nim 70 mieszkańców. DPS znajduje się w wolnostojącym budynku dwukondygnacyjnym będącym mieniem starostwa. Podejmowane działania w DPS jest uzależnione w dużej mierze od dotacji celowych, oraz wpływu odpłatności z dochodów mieszkańca. Domu Pomocy Społecznej w Piotrkowie Kujawskim w dniu 19 stycznia 2007r., osiągnął obowiązujący standard.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Radziejowie

Swoją działalność rozpoczął 1 października 2010r., jako jednostka organizacyjna Starostwa Powiatowego w Radziejowie. Jest to dzienny ośrodek wsparcia o charakterze terapeutycznym, przeznaczony dla osób z niepełnosprawnością umysłową, ruchową i dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dom mieści się w budynku po byłym internacie Zespołu Szkół Mechanicznych. Na chwilę obecną znajduje się tam 40 miejsc. Do dyspozycji uczestników jest siedem pracowni terapeutycznych: artystyczna, stolarska, krawiecka, przyrodnicza, informatyczna, kulinarna i muzyczna. W ośrodku znajduje się również sala rehabilitacyjna, pokój lekarski, w którym lekarz psychiatra, psycholog oraz pielęgniarka służą podopiecznym pomocą medyczną i psychologiczną, a także pokój wyciszeń, gdzie każdy uczestnik może posłuchać muzyki czy radia, poczytać, porozmawiać albo po prostu odpocząć.

---

¹ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowej Wsi

Placówka przejęła lokal zaadaptowany po byłej szkole podstawowej, ma do dyspozycji budynek dwukondygnacyjny o całkowitej powierzchni 853m², usytuowany na działce o powierzchni 1,7 ha. Pomieszczenia są przestrzenne i wyposażone w podstawowy sprzęt do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych. W 2009 roku w ramach likwidacji barier architektonicznych w Warsztatach została zamontowana platforma przyschodowa. Znajdują się tam pomieszczenia takie jak pracownia stolarska, pracownia ślusarska, pracownia gospodarstwa domowego, jadalnia, pracownia przyrodnicza, pracownia krawiecko – rękodzielnicza, pracownia komputerowo – biurowa, sala rehabilitacyjna, świetlica. Uczestnikami warsztatu mogą być osoby wobec, których orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności ze wskazaniem do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej. Placówka realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku

Zakład Aktywności Zawodowej w Radziejowie

Powyższy zakład funkcjonuje od dnia 27 grudnia 2011 r. i zatrudnia w dziale produkcyjno – usługowym 60 osób niepełnosprawnych, oraz 13 pracowników personelu. Na ten cel zagospodarowano obiekty po byłym internacie przy Zespole Szkół Mechanicznych, które zostały poddane niezbędnej adaptacji i dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zadaniem placówki, podobnie jak innych ZAZ-ów w całym kraju jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, której celem jest przygotowanie tych osób do zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Oprócz rehabilitacji osób niepełnosprawnych Zakład prowadzi działalność usługowo-handlową w zakresie usług hotelarskich, gastronomicznych i transportowych, oraz zajmuje się sprzedażą artykułów spożywczych w punktach stacjonarnych i w systemie obwoźnym.

Ponadto na terenie powiatu radziejowskiego funkcjonują następujące jednostki i organizacje pożytku publicznego:

- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
- Stowarzyszenie na rzecz integracji „RAZEM”
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Dobre „PROMYK NADZIEI”

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim

- Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych „PRZEKROCYĆ GRANICE”
- Stowarzyszenie wspierania osób niepełnosprawnych „SUBICERE”.

Pomoc społeczna polega w szczególności na :

- przyznawaniu i wypłacaniu ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą. Gmina i powiat, obowiązane zgodnie z przepisami ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej, nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych. Pomocy nie mogą również odmówić podmioty, których jednostki samorządu terytorialnego zleciły realizację zadań.

Gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują co roku ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby te obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena zasobów pomocy społecznej obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy.

Wartość indeksu zagrożenia ubóstwem dla powiatu radziejowskiego wynosi 52. Wartość poszczególnych wskaźników budujących indeks przedstawiają się następująco:

- udział rodzin wielodzietnych w liczbie rodzin ogółem wynosi 21,5%, dając tym samym wartość wskaźnika 6;

- udział liczby osób niepełnosprawnych w liczbie ludności ogółem wynosi 15,9%, dając tym samym wartość wskaźnika równą 6;
- poziom wykształcenia mieszkańców- osoby z wykształceniem wyższym i średnim stanowią razem 26% ogółu, zasadniczym zawodowym 26% ogółu, natomiast z podstawowym ukończonym oraz bez wykształcenia razem stanowią 48% ogółu, co daje wartość wskaźnika równą 7;
- udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności powiatu wynosi 17%, co daje wartość wskaźnika równą 5;
- udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach budżetu powiatu ogółem wynosi 0,2%, co daje wartość wskaźnika równą 1;
- wskaźnik obciążenia demograficznego przyjmuje wartość równą 5- na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 58 osób w wieku nieprodukcyjnym;
- udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 13,8, co przekłada się na wartość wskaźnika równą 6;
- na jedną organizację przypada 2 600 mieszkańców, co daje wartość wskaźnika równą 2;
- na podmiot gospodarczy o klasie wielkości 0-9 przypada 15 mieszkańców powiatu, na podmiot o klasie wielkości 10-49 przypada 307 mieszkańców, na podmiot o klasie wielkości 50 do 249 przypada 2 628 mieszkańców, na podmiot o klasie wielkości 250-999 przypada 42 048 mieszkańców, natomiast brak jest podmiotów o klasie wielkości 1000 i więcej. Suma wartości częściowych dla każdej klasy wielkości podmiotów gospodarczych daje łączną liczbę wartości wskaźnika 4.

Na powiat radziejowski składa się 7 gmin, w tym 1 miejska, 1 miejsko-wiejska i 5 wiejskich: Bytoń, Dobrze, Osiećciny, Piotrków Kujawski- gmina miejsko-wiejska, Radziejów Gmina, Radziejów Miasto, Topólka.

Przedstawione w niniejszym dziale zasoby pomocy społecznej obrazują z jakiego rodzaju wsparcia mogą korzystać mieszkańcy Powiatu Radziejowskiego, zarówno na poziomie gminy jak i powiatu. Powyższe, nie oznacza, że funkcjonują instytucje zabezpieczające wszystkie potrzeby oraz, że te usługi są dostępne dla każdej osoby, która się

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim

o nie ubiega. Rozbieżności pomiędzy możliwościami a potrzebami zostanie omówiona w dalszej części strategii diagnozie problemów społecznych.

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU RADZIEJOWSKIEGO

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W/w ustawa stanowi o tym, iż pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy, trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Pomoc ta może być udzielana ze środków budżetowych państwa, samorządów, organizacji pozarządowych.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin powiatu radziejowskiego odpowiedzialne są ośrodki pomocy społecznej, które z roku na rok zwiększają liczbę przyznawanej pomocy. Identyfikując problemy społeczne na terenie naszego powiatu oparto się na kategoriach problemów społecznych z powodu których uzyskać można wsparcie systemu pomocy społecznej.

3.1. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej podstawą udzielenia wsparcia z systemu pomocy społecznej mogą być określone powody, których ustawodawca wskazał 15. W poniższej tabeli przedstawione zostały te najczęściej występujące, a pozostałe są odnotowywane w statystykach zdecydowanie rzadziej

Tabela 4. Liczba i odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wg powodu otrzymania świadczeń

Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	113 690 (66,0%)	99 864 (64,0%)	85 449 (60,1%)	76 538 (59,6%)
Bezrobocie	103 231 (60%)	87 110 (55,9%)	74 296 (52,2%)	66 575 (51,8%)
Niepełnosprawność	50 036 (29%)	46 371 (29,7%)	43 070 (30,3%)	37 548 (29,2%)
Długotrwała lub ciężka choroba	47 728 (27,7%)	47 563 (30,5%)	45 900 (32,3%)	40 682 (31,7%)
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego	37 501 (21,8%)	36 162 (23,2%)	33 750 (23,7%)	31 323 (24,4)

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim za rok 2020

Sukcesywnie z roku na rok maleje odsetek osób korzystających z pomocy społecznej powodu ubóstwa i bezrobocia. Zauważalne są wzrosty odsetka klientów OPS, którym wsparcia udzielono z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, co może oznaczać, iż częściej klientami pomocy społecznej zaczynają być osoby starsze. Systematycznie wzrasta również odsetek osób z rodzin, w których powodem udzielanej pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Poniżej przedstawiamy szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej i wsparcia

Tabela 5. Liczba osób korzystających ze wsparcia i przeprowadzone wywiady środowiskowe

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia	459	597	718
Osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	152	175	199

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Tabela 6. Liczba kobiet i mężczyzn korzystających z pomocy społecznej

Wiek i płeć		2017	2018	2019
Kobiety	0-17	588	556	524
	Produkcyjny	907	817	751
	Poprodukcyjny	234	252	246
Mężczyźni	0-17	549	535	512
	Produkcyjny	925	794	691
	Poprodukcyjny	89	88	84

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Z przedstawionej tabeli wynika, iż z roku na rok przybywa osób korzystających z różnych form wsparcia oraz coraz więcej przeprowadzonych jest wywiadów środowiskowych. Wyczytać można również, że nadal z pomocy społecznej najwięcej korzystają kobiety w wieku produkcyjnym, jednakże wskaźniki maleją z wyłączeniem kobiet poprodukcyjnym.

Poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

3.2. OŚRODKI INTERWECJI KRYZYSOWEJ

Jest to miejsca świadczenia pomocy osobom znajdującym się w różnego rodzaju sytuacjach kryzysowych wynikających m. in. z doświadczenia przemocy domowej, rozwodu, innych traumatycznych przeżyć, a także zdarzeń losowych, czy masowych katastrof. W ramach ośrodka oferowane jest wsparcie w formie pomocy psychologicznej, porady prawnej, pracy socjalnej, czy nawet schronienia, gdyż w niektórych placówkach działają hostele. Prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej to jedno z zadań własnych powiatu.

Tabela 7. Ośrodki interwencji kryzysowej w województwie kujawsko- pomorskim

Rodzaj placówki	2017	2018	2019	2020	Liczba osób korzystających
	Liczba placówek ogółem				
Ośrodki interwencji kryzysowej	5	5	5	4	557 ²

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim za rok 2020

Na przestrzeni ostatnich 4 lat liczba ośrodków interwencji kryzysowej utrzymywała się na bardzo zbliżonym poziomie. W ostatnich latach na terenie województwa funkcjonowało 5 OIK, natomiast w roku 2020 liczba ośrodków zmniejszyła się do 4. Działały one w następujących powiatach: chełmińskim, inowrocławskim, świeckim i wąbrzeskim (likwidacji uległ OIK w powiecie mogileńskim).

² Przez liczbę osób korzystających należy rozumieć nie tylko osoby, które skorzystały ze schronienia (miejsc hostelowych), ale również korzystających z pomocy i wsparcia specjalistów zatrudnionych w OIK

Ponadto w województwie w 2020 roku funkcjonowały 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy (p. tucholski – gmina Tuchola, p. inowrocławski – gmina Inowrocław w. oraz we Włocławku).

3.3. PIECZA ZASTĘPCZA

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie **pieczy zastępczej** nakłada na powiat obowiązek zapewnienia czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania jej przez rodziców, poprzez organizację funkcjonowania systemu pieczy zastępczej, który może być realizowany w formie instytucjonalnej (przez umieszczenia dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych) lub rodzinnej (poprzez pobyt dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka). Wyróżnia się następujące typy rodzin zastępczych:

- **rodzina zastępcza spokrewniona** – tworzona przez dziadków, ewentualnie pradiadków (tzw. wstępnych) oraz rodzeństwo dziecka, przysługuje jej pomoc finansowa na utrzymanie dziecka;
- **rodzina zastępcza niezawodowa** – tworzona przez dalszą rodzinę dziecka lub osoby niespokrewnione z nim, udzielane są jej świadczenia pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka;
- **rodzina zastępcza zawodowa** – tworzona przez osoby, które uzyskują wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej, dodatkowo wypłacane są świadczenia pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego dziecka;
- **rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** – przyjmuje dziecko, w przypadku gdy zostało ono doprowadzone przez policję lub straż graniczną, na wniosek rodziców lub innej osoby, w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku m.in. z problemem przemocy w rodzinie;
- **rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna** – umieszcza się w niej dzieci zwłaszcza niepełnosprawne lub niedostosowane społecznie (m.in. na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, czy małoletnie matki z dziećmi).

Tabela nr 8. Liczba rodzin zastępczych w powiecie radziejowskim w latach 2018-2020

	Liczba rodzin zastępczych
2018 roku	31
2019 roku	34
2020 roku	36

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Według przedstawionej tabeli wynika, iż wzrasta wskaźnik rodzin zastępczych na terenie powiatu radziejowskiego. Na terenie naszego powiatu nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo-wychowawcza. W roku 2019 został zamknięty Rodziny Dom Dziecka w Biskupicach w związku z brakiem osób chętnych do sprawowania funkcji dyrektora i wychowawcy.

3.4. BEZROBOCIE

Stanowi jeden z najważniejszych czynników zwiększających zagrożenie ubóstwem. Jego znaczenie należy zbadać dokładniej, zwracając uwagę na długotrwałość bezrobocia, na dostęp bezrobotnych do zasiłków czy wreszcie na inne – poza zasiłkiem – źródła dochodów.

Tabela nr 9. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć

Status	Kobiety			Mężczyźni		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Osoby bezrobotne ogółem	1549	1540	1509	1075	1071	1058
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	174	183	169	171	198	133
Osoby długotrwale bezrobotne	1120	1125	1142	617	584	656

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Z przedstawionej tabeli wynika, iż w roku 2018 kobiety stanowiły 59,03 % liczby osób bezrobotnych ogółem, z czego 6,63 % miało prawo do zasiłku, a 42,68 % było długotrwale bezrobotnych; w roku 2019 kobiety stanowiły 58,98 % liczby osób bezrobotnych ogółem, z

czego 7 % miało prawo do zasiłku, a 43,08 % było długotrwale bezrobotnych. Ponadto w roku 2020 kobiety stanowiły 58,78 % liczby osób bezrobotnych ogółem, z czego 6,58 % miało prawo do zasiłku, a 44,48 % było długotrwale bezrobotnych. Po szczegółowej analizie wynika, iż kobiety nadal stanowią największy odsetek osób bezrobotnych.

Bezrobotny – to osoba niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, nieucząca się i zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy. Bezrobocie jest ściśle związane z ubóstwem i najczęściej jest przyczyną ubóstwa.

Kolejny istotny problem do rozwiązania wynika z faktu, iż wśród zarejestrowanych bezrobotnych wysoki procent stanowią osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wobec których należy podejmować działania wsparcia przy zastosowaniu dostępnych instrumentów rynku pracy. Wiąże się to z koniecznością podejmowania intensywnych działań w celu pozyskania znacznych kwot dodatkowych środków finansowych na aktywizację lokalnego rynku pracy i przeciwdziałanie skutkom bezrobocia. Spory odsetek wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Należy podkreślić, że praca i integracja zawodowa stanowią najistotniejszy aspekt uczestnictwa ludzi w życiu społecznym. Długotrwale bezrobocie powoduje szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, tym samym rozszerza sferę ubóstwa. Ponadto długotrwale bezrobocie stwarza zagrożenie wykluczeniem społecznym rodzin, sprzyja izolacji społecznej, wywołuje poczucie krzywdy, jednocześnie powoduje dezaktualizację lub wręcz utratę kwalifikacji zawodowych osoby bezrobotnej, często prowadzi do wzrostu zjawisk patologicznych.

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech występującego w powiecie radziejowskim bezrobocia jest długi okres pozostawania bezrobotnych w ewidencji urzędu pracy. Im dłużej osoba pozostaje bez zatrudnienia, tym trudniej jest jej wrócić na rynek pracy.

3.5. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność- jest niewątpliwie jednym z kluczowych problemów społecznych jest niepełnosprawność i długotrwała choroba lub ciężka choroba, która utrudnia, a czasem uniemożliwia sprawne funkcjonowanie w środowisku. Długotrwała choroba, czyli choroba przewlekła jak nazwa wskazuje nie jest stanem przejściowym, lecz wiąże się z dolegliwościami, które nie mijają ale utrzymują się przez długie lata, a często w miarę upływu

czasu także nasilają. Wpływa to na funkcjonowanie człowieka niemal w każdej sferze życia, ponieważ dotychczasowe życie zostaje podporządkowane chorobie. Negatywne skutki długotrwałej choroby powodują obniżenie sprawności fizycznej, pogorszenie samopoczucia, ograniczenia w podejmowaniu jakiejkolwiek pracy, głównie zawodowej, jak również ograniczenia w kontaktach społecznych. Taki stan organizmu, utrzymujący się przez dłuższy czas wywołuje niepewność, bezsilność, frustrację i wiele innych negatywnych emocji, skutkiem czego są nierzadko zaburzenia w sferze psychicznej, prowadzące niekiedy do depresji. Towarzyszące długotrwałej chorobie dolegliwości zdrowotne wymagają zwykle dużych nakładów finansowych, potrzebę długoterminowej opieki lekarskiej, co wiąże się z pogorszeniem kondycji finansowej, w związku ze zwiększeniem wydatków na leczenie czy rehabilitację. Konsekwencją przewlekłych problemów ze zdrowiem bywa często niepełnosprawność. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2021 poz. 573) mówi, że „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny i psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej”. Osoby niepełnosprawne dzielą się na 2 grupy: osoby niepełnosprawne prawnie czyli te, które posiadają potwierdzoną orzeczeniem niepełnosprawność, wydane przez odpowiedni organ do tego uprawniony i osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, które subiektywnie odczuwają ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych właściwie do swojego wieku. W Polsce orzeczenia o niepełnosprawności wydawane są do celów rentowych przez lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczeń Społecznych, komisje lekarskie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz do celów poza rentowych przez powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 r. Według powyższej ustawy niepełnosprawność podlega stopniowaniu i w ten sposób ustala się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Niepełnosprawność jest trzecim, po ubóstwie i bezrobociu, powodem przyznania największej liczby świadczeń pomocy społecznej w powiecie radziejowskim.

Najczęstszymi problemami w codziennej egzystencji osób niepełnosprawnych są:

- utrudniony dostęp do leczenia;
- utrudnienia architektoniczne i komunikacyjne;
- pogorszenie sytuacji materialnej;
- bariery psychologiczne.

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji, połączona z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań. Na przestrzeni lat obserwuje się wzrost zainteresowania tą formą rehabilitacji wśród osób niepełnosprawnych, ale z uwagi na znacznie niższe środki przekazywane przez PFRON dostęp do nich jest na ograniczoną liczbę osób.

Proces rehabilitacji jest procesem długotrwałym, niemal wkomponowanym w życie osób, które chcą funkcjonować tak sprawnie, na ile pozwala na to stopień niepełnosprawności, dlatego też 14-dniowy turnus rehabilitacyjny nie rozwiązuje potrzeb w tym zakresie.

Tabela nr 10. Turnusy rehabilitacyjne

Turnusy rehabilitacyjne	LATA		
	2018	2019	2020
Ogółem	66	73	0
Dzieci i młodzież do 16 r. ż.	16	16	0
Z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	19	33	0

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radziejowskim

Ze znacznym stopniem niepełnosprawności	31	35	0
Łączna kwota	102 695,00 zł	119 916,00 zł	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji działań na rzecz rehabilitacji społecznej z niepełnosprawnością

W roku 2020 z uwagi na pandemię COVID- 19 nie realizowano tego zadania.

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Zainteresowanie likwidacją barier architektonicznych wzrasta w każdym roku realizacji zadania, ale z uwagi na ograniczone środki finansowe pierwszeństwo do uzyskania dofinansowania mają osoby niepełnosprawne ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci i młodzież.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Bariery techniczne to takie bariery, które utrudniają lub uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osobie w społeczeństwie i umożliwiać jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Tabela 11. Liczba osób, które skorzystały z dofinansowań i wydatkowane środki pieniężne w ramach powyższego zadania

Pomoc na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu	2018	2019	2020
Liczba osób	10	5	85
Wartość dofinansowania	10 000,00 zł	13 000,00 zł	120 900,00 zł

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Bariery stanowią jeden z najpoważniejszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. W znaczny sposób hamują one proces rehabilitacji społecznej i zawodowej, jak również życia społecznego (dostępność do budynków, w tym użyteczności publicznej).

Stan przystosowania obiektów użyteczności publicznej oraz środków komunikacji jest niezadowalający. Osoba niepełnosprawna, zwłaszcza ta poruszająca się na wózku inwalidzkim, nawet jeśli zdoła o własnych siłach opuścić mieszkanie, stanie w obliczu kompletnej niemożliwości działania – wysokie krawężniki na przejściach, brak ogólnie dostępnych przystosowanych środków transportu. Większość obiektów, z których przeciętny obywatel korzysta posiada przysłowiowy stopień nie do pokonania dla osób niepełnosprawnych. Brakuje chociażby udogodnień np. dla osób niewidomych i głuchych.

Ta sytuacja z roku na rok ulega polepszeniu, ale na terenach wiejskich, nawet obiekty użyteczności publicznej, takie jak urzędy, są często niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze- zadanie polega na dofinansowaniu zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych służących rehabilitacji zawodowej w środowisku osoby niepełnosprawnej, aktywizacji zawodowej i społecznej, umożliwiających uczestnictwo osobie niepełnosprawnej w życiu społecznym.

Tabela 12. Liczba osób, które skorzystały z dofinansowań i wydatkowane środki pieniężne w ramach powyższego zadania

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	2018	2019	2020
Liczba osób	200	220	434
Wartość dofinansowania	209 148,00 zł	246 583,00 zł	332 322,00 zł

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze są w większości przypadków niezbędne do prawidłowego przebiegu rehabilitacji.

Istnieją różne schorzenia wymagające specjalistycznego zaopatrzenia ortopedycznego. Narodowy Fundusz Zdrowia dopłaca do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych część kosztów, a czasami refunduje cały koszt przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dofinansowuje udział własny tych środków lub zakup sprzętu rehabilitacyjnego w części określonej przepisami. Niepełnosprawność ogranicza lub uniemożliwia pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Dlatego ważnym staje się rozwój rehabilitacji.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje program „Aktywny samorząd”

Tabela 13. Liczba osób, które skorzystały z dofinansowań i wydatkowane środki pieniężne w ramach powyższego zadania

Program „Aktywny samorząd”	2018	2019	2020
Liczba osób	59	50	44
Wartość dofinansowania	182 008,00 zł	156 659,00 zł	158 232,00 zł

Zródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Jak wynika z przedstawionej tabeli spada liczba osób korzystających z programu, jednakże wydatkowane środki pieniężne utrzymują się praktycznie na tym samym poziomie.

Celem samorządu jest pomoc w rozwijaniu się rehabilitacji, aby była dostępna dla wszystkich osób niepełnosprawnych.

Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji - polega na dofinansowaniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowanych przez organizację pozarządowe np. warsztaty plenerowe, imprezy integracyjne. Przedsięwzięcia te mają na celu rehabilitację społeczną integrację oraz aktywizację osób niepełnosprawnych. Wszystkie organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych mają swoje programy i zasady działania, a ich członkowie korzystają z określonych praw i obowiązków.

Większość organizacji pozarządowych adresuje swoją pomoc do członków stowarzyszenia. Rodzaj oferowanego wsparcia to między innymi: wycieczki, spotkania integracyjne, turnusy rehabilitacyjne, ogniska, pogadanki edukacyjne, obchody świąt i rocznic, informacje, doradztwo, pomoc psychologiczna, warsztaty psychoterapeutyczne. Osoby niepełnosprawne tak jak wszyscy ludzie mają dużą potrzebę wyjścia na zewnątrz, utrzymania kontaktów ze środowiskiem oraz bycia potrzebnym i akceptowanym. Ciągłe jest zbyt mało przedsięwzięć, które miałyby na celu integrację osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami między sobą oraz pozostałymi mieszkańcami, głównie na terenach wiejskich. Włączenie i wspieranie organizacji pozarządowych do działań na rzecz osób niepełnosprawnych pozwoli na rozszerzenie rozmaitych form aktywności, a także spowoduje, że obecność osób niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej stanie się czymś naturalnym. W przeciągu ostatnich trzech lat zadanie to nie było realizowane.

Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób niepełnosprawnych – osoba niepełnosprawna może otrzymać jednorazową pożyczkę z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Musi to być osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy, jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu. Pożyczki udziela Starosta ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie umowy zawartej z pożyczkobiorcą (art. 12 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Jej wysokość nie przekracza trzydziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, oprocentowanie wynosi 5 proc. kwoty pożyczki, a maksymalny okres spłaty 4 lata.

Pomoc przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - zwrot pracodawcom części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia osób niepełnosprawnych na utworzonych stanowiskach pracy.

Zadaniem PUP z tego zakresu jest:

- kontrola prawidłowości realizacji zawartych umów;
- refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia osób niepełnosprawnych na utworzonych stanowiskach pracy;
- wysokość refundacji wynagrodzenia nie może przekroczyć kwoty zawartej w umowie nie przysługuje w przypadkach zasiłków chorobowych płaconych przez ZUS lub innej

przyczyny mającej wpływ na wysokość wypłaconego wynagrodzenia, nie może być wyższa niż koszty faktyczne poniesione przez pracodawcę.

Osoby niepełnosprawne oczekują od władz, społeczeństwa, najbliższej rodziny, skutecznego sposobu udzielania im pomocy, która zaspokoiłaby ich podstawowe potrzeby życiowe. Pomoc i opiekę osobie chorej, niepełnosprawnej zazwyczaj świadczy rodzina. Choć czasami choroba dezorganizuje życie rodziny i wtedy potrzebne jest jej wsparcie socjalne i psychologiczne. Jednak, kiedy rodziny nie ma lub kiedy rodzina nie może, a czasem nie chce opiekować się chorą osobą - niezbędne jest organizowanie opieki przez pomoc społeczną. W celu zapewnienia równości szans osobom niepełnosprawnym duże znaczenie ma podniesienie świadomości społecznej w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych. W związku z tym należy propagować wiedzę w społeczeństwie na temat praw i potrzeb osób niepełnosprawnych. Należy dążyć do tego, aby nastąpiła zmiana wizerunku samych osób niepełnosprawnych, umocnienia w nich prawdy, że mają pełne prawo do uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez prowadzenie działań mających na celu wyrabianie zaradności osobistej i pobudzenie aktywności społecznej. Efekty tego można osiągnąć poprzez znoszenie barier architektonicznych, transportowych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji oraz zwiększenia społecznego rozumienia i akceptacji osób niepełnosprawnych. Środowisko lokalne tworzy bariery nie tylko dla osób korzystających z wózków inwalidzkich poruszających się przy pomocy kul bądź lasek, niewidomych i głuchych, ale także dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych czasowo (matki z dziećmi w wózkach, osoby w trakcie rehabilitacji).

3.6. PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nie powinno występować. Niestety ma ono miejsce i bardzo często jest ukrywana zarówno przez osoby jej doznające, jak i będące świadkami osoby z najbliższego otoczenia. Ofiary z różnych powodów nie chcą się ujawniać i obciążać sprawców przemocy, świadkowie oraz osoby posiadające wiedzę lub uzasadnione domniemania także nie decydują się na zgłoszenie podejrzenia występowania przemocy, mimo świadomości rozgrywanego się w pobliżu dramatu. Ofiary przemocy lub osoby im bliskie najczęściej szukają wsparcia w jednostkach pomocy społecznej usytuowanych najbliżej ich miejsca zamieszkania tj. w gminnych lub miejskich ośrodkach pomocy społecznej. Teren powiatu radziejowskiego nie należy do szczególnie zagrożonych

najgroźniejszą przestępczością, dominuje tu przestępczość pospolita, a zwłaszcza kradzieże mienia, kradzieże z włamaniami do różnego rodzaju obiektów. Zjawisko to nie jest jednak powszechne. W 2020 roku w powiecie radziejowskim stwierdzono 461 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 11,46 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie radziejowskim wynosi 89% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu radziejowskiego najwięcej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu-4,38 (wykrywalność 76%) oraz o charakterze kryminalnym-4,48 (wykrywalność 77%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym-3,38 (92%), drogowe-1,84 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu- 0,15 (100%).

4. KIERUNKI ROZWOJU POWIATU

4.1. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest istotnym narzędziem dla wskazania zasobów Powiatu, które mogą być traktowane jako jego atuty. Nazwa SWOT jest skrótem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Celem przeprowadzenia niniejszej analizy jest efektywne określenie słabych i silnych stron Powiatu Radziejowskiego oraz zdefiniowanie szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Działania realizowane w ramach strategii mają służyć wykorzystaniu szans i unikaniu zagrożeń poprzez oparcie się na mocnych i eliminowanie słabych stron.

Na analizę SWOT składają się cztery grupy czynników:

1. Mocne strony (S)-uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią silne strony polityki społecznej; należyce wykorzystane sprzyjać będą jej wzmocnieniu,
2. Słabe strony (W)-uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią słabe strony polityki społecznej; jeśli nie zostaną wyeliminowane lub zminimalizowane będą ją osłabiać,
3. Szanse (O)-uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu, ale mogą być traktowane jako szanse,
4. Zagrożenia (T)-uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania instytucji powiatu, ale mogą stanowić zagrożenia dla rozwiązywania problemów społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze rozwinięta współpraca PCPR z gminnymi jednostkami pomocy społecznej. 2. Sprawnie działające jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne. 3. Promowanie rodzicielstwa zastępczego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Braki w dostępie do specjalistycznej pomocy. 2. Wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej. 3. Wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczych. 4. Brak miejsc interwencyjnych (hostelowych).

<ol style="list-style-type: none"> 4. Wykwalifikowana kadra pomocy społecznej. 5. Wzrost zatrudnienia asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 6. Zwiększenie zakresu usług realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. 7. Systematyczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań pomocy społecznej. 8. Wystarczająca do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych. 9. Zaangażowanie pracowników MGOPS. 10. Dobra współpraca z różnymi instytucjami i podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej. 11. Propagowanie idei wolontariatu oraz rozwój grup wsparcia dla różnej kategorii osób. 12. Bardzo dobry stan infrastruktury oświatowej. 13. Umiejętność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych. 14. Zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnych	<ol style="list-style-type: none"> 5. Brak całodobowego OIK. 6. Deficyt rodzin zastępczych i wspierających. 7. Duża liczba rodzin dysfunkcyjnych, 8. Zjawisko „dziedziczenia” biedy i bezradności społecznej. 9. Słaby dostęp osób niepełnosprawnych do usług społecznych. 10. Bierna postawa świadczeniobiorców w rozwiązywaniu problemów życiowych. 11. Niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców. 12. Niechęć podnoszenia kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne. 13. Znaczna liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku. 14. Niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym. 15. Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz współpracy w tym zakresie przez współuzależnionych. 16. Niewystarczająca liczba lokali socjalnych. 17. Niska aktywność środowiska do tworzenia grup samopomocowych i grup wsparcia. 18. Brak dostatecznie rozwiniętej
--	---

<p>form spędzania wolnego czasu.</p> <p>15. Reagowanie na potrzeby osób niepełnosprawnych.</p> <p>16. Możliwość samorealizacji osób starszych w różnych organizacjach i stowarzyszeniach.</p> <p>17. Zapewnienie środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.</p> <p>18. Dobra baza kulturalno-sportowa.</p> <p>19. Dostępność do placówek służby zdrowia.</p> <p>20. Poczucie solidarności mieszkańców gminy w sytuacjach zagrożeń.</p> <p>21. Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych.</p> <p>22. Dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych zdolnych do kształcenia kadr na potrzeby zmieniającego się rynku pracy.</p> <p>23. Funkcjonowanie DPS, ŚDS, WTZ oraz ZAZ.</p> <p>24. Wspieranie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i koordynatora funkcjonujących rodzin zastępczych.</p> <p>25. Funkcjonowanie rodzin zastępczych.</p> <p>26. Funkcjonowanie SOSW.</p>	<p>infrastruktury społecznej.</p> <p>19. Proces starzenia się ludności.</p> <p>20. Wysoka stopa bezrobocia, w tym osób długotrwale pozostających bez pracy.</p> <p>21. Niedostosowanie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb i wymagań rynku pracy.</p> <p>22. Zbyt mała ilość kandydatów do pełnienia funkcji rodziców zastępczych i rodzin zastępczych.</p> <p>23. Brak rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych w tym o charakterze pogotowia opiekuńczego.</p> <p>24. Niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>25. Wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych.</p> <p>26. Niewystarczające środki finansowe przeznaczone na rehabilitację społeczną i zawodową.</p> <p>27. Zbyt mały dostęp do specjalistycznej pomocy i terapii.</p> <p>28. Zwiększająca się liczba potencjalnych klientów pomocy społecznej w tym rodzin dysfunkcyjnych.</p> <p>29. Wzrost skali zjawiska uzależnień.</p> <p>30. Niska świadomość mieszkańców powiatu na temat skutków</p>
--	--

<p>27. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>28. Kwalifikowanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.</p> <p>29. Wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.</p> <p>30. Realizacja programów w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.</p> <p>31. Dobra koordynacja prowadzonych przez PFRON działań.</p> <p>32. Zwiększenie integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.</p>	<p>uzależnień.</p> <p>31. Zbyt mała dostępność do placówek opieki zdrowotnej.</p>
---	---

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

<p>SZANSE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego. 2. Rozwój rodzicielstwa zastępczego. 3. Wykorzystywanie środków europejskich na rozwój usług społecznych. 4. Podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy. 5. Szerokie partnerstwo instytucji pomocowych. 6. Poszerzenie współpracy instytucjonalnej 	<p>ZAGROŻENIA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nasilanie się problemów społecznych wynikających z pogorszenia się sytuacji gospodarczej. 2. Niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami pomocowymi. 3. Występowanie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej. 4. Niski poziom umiejętności wychowawczych rodziców. 5. Postępujący kryzys rodziny oraz wzrost
---	--

<p>na rzecz wspierania prawidłowego funkcjonowania rodzin i przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym oraz zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne powiatu. 8. Wysoka świadomość społeczna władz samorządowych. 9. Tworzenie i realizacja programów aktywizujących społeczność lokalną. 10. Dostęp do nowoczesnych środków komunikowania się (Internet). 11. Wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych. 12. Oferowanie dzieciom i młodzieży różnych form spędzania czasu wolnego. 13. Aktywizacja osób niepełnosprawnych. 14. Likwidowanie barier architektonicznych. 15. Rozwój działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku. 16. Koordynacja działań na rzecz osób starszych. 17. Efektywność i skuteczność działań na rzecz osób uzależnionych. 18. Wzrost identyfikacji i wykrywalności przestępczości, w tym przemocy w rodzinie. 19. Stałe szkolenie, doskonalenie zawodowe	<p>przemocy w rodzinie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej. 7. Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem. 8. Pogłębienie się zjawiska dziedziczenia biedy. 9. Bezrobocie osób młodych. 10. Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny uzależnienia, bezrobocie, przemoc w rodzinie. 11. Trudna sytuacja ekonomiczna rodzin. 12. Deficyt lokali socjalnych. 13. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów życiowych. 14. Ograniczenie możliwości rynku pracy dla osób niepełnosprawnych. 15. Wzrost zadań statutowych PCPR i wzrost nakładów finansowych. 16. Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej, 17. Starzejące się społeczeństwo, 18. Migracje osób młodych, 19. Niedostosowanie rozwiązań prawnych i organizacyjnych do potrzeb trudnego rynku pracy, 20. Recesja gospodarcza i stagnacja lokalnego rynku pracy, 21. Utrwalanie bierności zawodowej w rodzinach osób długotrwale bezrobotnych,
--	---

<p>pracowników pomocy społecznej.</p> <p>20. Możliwość pozyskiwania środków unijnych.</p> <p>21. Promocja i wsparcie wolontariatu.</p> <p>22. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>23. Programy na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>24. Upowszechnianie informacji dotyczących praw i uprawnień osób niepełnosprawnych.</p> <p>25. Działania na rzecz aktywizacji osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.</p> <p>26. Duża liczba podmiotów gospodarczych zdolnych do zatrudnienia osób bezrobotnych w tym także niepełnosprawnych.</p> <p>27. Realizacja programów mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.</p> <p>28. Zwiększająca się świadomość osób na temat zjawiska przemocy w rodzinie i sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.</p> <p>29. Rozwój działalności instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości.</p> <p>30. Działania na rzecz rodzin wielodzietnych i osób niepełnosprawnych zapobiegające wykluczeniu</p>	<p>22. Niska świadomość społeczna na temat wiedzy o potrzebach i możliwościach osób niepełnosprawnych i starszych,</p> <p>23. Słabo rozwinięty wolontariat,</p> <p>24. Wzrost zapotrzebowania na miejsce w placówkach opieki stacjonarnej,</p> <p>25. Ograniczanie wsparcia finansowego pomocy społecznej,</p> <p>26. Niestabilność prawa dotycząca polityki społecznej,</p> <p>27. Mała ilość organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy społecznej.</p>
--	---

społecznemu (np. „karta dużej rodziny”).	
--	--

4.2. CZĘŚĆ STRATEGICZNA

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Radziejowskiego na lata 2021—2030 jest określenie priorytetów dla rozwoju społecznego i poziomu życia wszystkich mieszkańców, na co w dużym stopniu wpływa dostęp do edukacji, usług pomocowych. Pośrednictwa pracy oraz usług społecznych adresowanych do odbiorców z różnych grup społecznych.

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w powiecie radziejowskim zdiagnozowane zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej.

Priorytetowymi obszarami w sferze rozwiązywania problemów społecznych na kolejne lata na terenie powiatu radziejowskiego uznano:

- rodzinę i pieczę zastępczą,
- niepełnosprawność,
- edukację,
- politykę senioralną,
- aktywizację społeczno-zawodową.

Każdy z wybranych priorytetów został przełożony na cel strategiczny, który wyznacza szczególnie kierunek działań strategicznych. Do każdego celu strategicznego wskazano cele operacyjne podzielone na kierunki działań. Dodatkowo wskazano podmioty wiodące i odpowiedzialne za realizację strategii.

4.3. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI

Cel strategiczny 1.

Wzmacnianie działań wspomagających funkcjonowanie rodzin i systemu pieczy zastępczej

Cele operacyjne	Kierunki działań
<p>1.Promowanie rodzinnych form opieki zastępczej oraz wspieranie usamodzielniających wychowanków pieczy zastępczej.</p>	<p>1.Promocja idei rodzicielstwa zastępczego, w tym pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze.</p> <p>2.Podniesienie umiejętności i kompetencji rodziców zastępczych poprzez organizowanie szkoleń i wsparcie instytucjonalne.</p> <p>3. Wzmacnianie systemu wsparcia dla rodzin biologicznych w zależności od indywidualnych potrzeb.</p> <p>4. Wzmacnianie systemu wsparcia ukierunkowanego na powrót dziecka do rodziny.</p> <p>5. Rozwijanie systemu wsparcia dla usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej.</p> <p>5. Promowanie nowoczesnych projektów skierowanych do usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.</p>
<p>2.Wzmocnienie systemu opieki nad rodziną biologiczną.</p>	<p>1.Usprawnienie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności poprzez rozwijanie różnych innowacyjnych metod wsparcia.</p> <p>2. Wzmocnienie współpracy między</p>

	<p>różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą rodzinie.</p> <p>3. Podnoszenie umiejętności kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej i wolontariuszy.</p>
<p>3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</p>	<p>1. Monitorowanie zjawisk przemocy w rodzinie na terenie powiatu oraz systemu wsparcia osób doznających przemocy celem usprawnień działań pomocowych.</p> <p>2. Wzmacnianie działań zespołów interdyscyplinarnych.</p> <p>3. Upowszechnianie informacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez organizowanie kampanii, akcji profilaktycznych.</p> <p>4. Promocja już istniejących i nowych form wsparcia osobom dotkniętym przemocą lub uzależnionym.</p> <p>5. Wzmocnienie współpracy z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny w zakresie ograniczenia skutków uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz stosowania przemocy w rodzinie.</p> <p>6. Realizacja programów i projektów edukacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie i sprawców</p>

	przemocy w rodzinie. 7. Podniesienie umiejętności i kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej oraz wolontariuszy z zakresu przemocy i kryzysu w rodzinie oraz uzależnień.
--	---

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba rodzin zastępczych.
2. Liczba wydarzeń okolicznościowych, szkoleń skierowanych do pieczy zastępczej.
3. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, objętych Wsparciem.
4. Liczba rodziców zastępczych uczestniczących we wsparciu instytucjonalnym (szkolenia, grupy wsparcia itp.).
5. Formy działań pomocowych w powiecie, w tym do usamodzielniających się wychowanków.
6. Liczba programów, zajęć edukacyjnych.
7. Liczba inicjatyw podjętych na rzecz rodzin znajdujących się w kryzysie.
8. Liczba działań profilaktycznych i aktywizujących kierowanych do rodzin problemowych.
9. Liczba rodzin korzystających z działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz objętych pomocą specjalistyczną i wsparciem instytucjonalnym.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie , Ośrodki Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, instytucje oświaty, zespoły interdyscyplinarne, sądy, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów: gminnego i powiatowego, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel strategiczny 2

Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz aktywizacja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami

Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Zwiększenie świadomości społecznej i zmiana postaw wobec osób z niepełnosprawnościami.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności na terenie powiatu radziejowskiego. 2. Wspieranie instytucji, stowarzyszeń, organizacji działających w obszarze niepełnosprawności. 3. Inicjowanie i wspieranie grup samopomocowych działających w środowiskach lokalnych na rzecz osób z niepełnosprawnościami. 4. Promowanie postaw tolerancji wobec osób z niepełnosprawnościami
2. Zwiększenie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnościami.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie osób z niepełnosprawnością w prowadzeniu aktywności społeczno-zawodowej. 2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. 3. Wsparcie poprzez dofinansowania (środki PFRON) dostosowania przestrzeni publicznej i prywatnej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 4. Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w działalności sportowej i kulturalnej.

	<p>5. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>6. Pomoc w rozwoju i tworzeniu nowych form wsparcia osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>7. Współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełno sprawnościami.</p>
<p>3. Rozwój rehabilitacji zawodowej.</p>	<p>1. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji zawodowej (finansowanie szkoleń oraz pomoc w odbyciu praktyk, staży, celem podniesienia ich kompetencji zawodowych oraz podjęcia zatrudnienia).</p> <p>2. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i przystosowywaniu stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami stosownie do ich potrzeb i możliwości.</p> <p>3. Rozwijanie systemu informacyjnego dotyczącego rozwijania różnych form aktywizacji zawodowej.</p> <p>4. Prowadzenie działań służących rozwijaniu i promocji form współpracy pomiędzy pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, samorządem lokalnym, zwiększających możliwość zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.</p>

<p>4. Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie poradnictwa i wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w tym poradnictwa psychologicznego, pracy socjalnej, dofinansowań ze środków PFRON. 2. Inicjowanie działań mających na celu obejmowanie opieką i wsparciem rodzin z dziećmi w wieku przedszkolnym (wczesna pomoc w diagnozowaniu oraz określaniu typu niepełnosprawności). 3. Wspieranie działań zmierzających do rozwoju różnych form edukacji integracyjnej.
<p>5. Rozwijanie całodobowych i dziennych form wsparcia opieki nad osobami z niepełnosprawnościami.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie standardów domu pomocy społecznej na terenie powiatu. 2. Wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Zakładu Aktywności Zawodowej. 3. Realizacja programów na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnościami 4. Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. 5. Szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba osób z niepełnosprawnością objęta usługami społecznymi w instytucjach pomocy społecznej.

2. Liczba osób niepełnosprawnych korzystająca z usług opiekuńczych i specjalistycznych.
3. Liczba dofinansowań do likwidacji barier technicznych, architektonicznych i w komunikowaniu się.
4. Liczba dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i innych środków pomocowych.
5. Liczba inicjatyw (spotkań, imprez, programów) wspierających aktywizację osób z niepełnosprawnością.
6. Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych obiektów infrastruktury społecznej dla osób z niepełnosprawnością.
7. Liczba miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.
8. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.
9. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych.
10. Liczba udzielonych porad specjalistycznych na rzecz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
11. Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.
12. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
13. Liczba szkoleń dla osób współpracujących z osobami niepełnosprawnymi.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie, Ośrodki Pomocy Społecznej.
Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, instytucje oświaty, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów: gminnego i powiatowego, budżet państwa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze unijne.

Cel strategiczny 3

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych

Cele operacyjne	Kierunki działań
<p>1. Promowanie aktywności osób starszych.</p>	<p>1. Promowanie środowiskowych form wsparcia, w tym klubów seniora, dziennych domów pomocy, grup samopomocowych, uniwersytet trzeciego wieku.</p> <p>2. Współpraca z organizacjami, urzędami działającymi na rzecz osób starszych.</p> <p>3. Promowanie inicjatyw społecznych osób starszych (organizacja dnia seniora, przegląd twórczości seniorów itp.).</p> <p>4. Promowanie programów z zakresu zdrowego stylu życia osób starszych.</p> <p>5. Ułatwianie seniorom dostępu do ofert sportowych i kulturalnych.</p>
<p>2. Podejmowanie działań zmierzających do poprawy funkcjonowania osób starszych.</p>	<p>1. Rozwój ośrodków wsparcia działających na rzecz pomocy osobom starszym.</p> <p>2. Promowanie i wspieranie wolontariatu jako formy integracji społecznej osób starszych.</p> <p>3. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych w promowaniu opieki rodzinnej.</p> <p>4. Działania zmierzających do utworzenia rady seniorów przy</p>

	samorządach. 5. Szkolenie profesjonalnych kadr zajmujących się opieką środowiskową.
--	--

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba ośrodków wsparcia dla osób starszych.
2. Liczba uczestników w ośrodkach wsparcia.
3. Liczba inicjatyw (spotkań, imprez, programów) wspierających aktywizację osób starszych.
4. Liczba osób starszych wspieranych przez wolontariuszy.
5. Liczba szkoleń na rzecz osób wspierających osoby starsze.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie, Ośrodki Pomocy Społecznej, Dom Pomocy Społecznej w Piotrkowie Kujawskim, instytucje ochrony zdrowia, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów: gminnego i powiatowego, budżet państwa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze unijne.

Cel strategiczny 4

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna

Cele operacyjne	Kierunki działania
<p>1. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p>	<p>1. Współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie aktywizacji społeczno- zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p> <p>2. Promowanie nowych i już istniejących metod aktywnych integracji tj.: organizacja szkoleń, kampanii społecznych, konferencji, seminariów, spotkań tematycznych itp.</p> <p>3. Podniesienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej w zakresie stosowania aktywnych form wsparcia.</p>
<p>2. Współpraca w zakresie włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p>	<p>1. Wsparcie działań na rzecz tworzenia i rozwoju różnych form współpracy na rzecz włączenia społecznego osób ubogich i wykluczonych.</p> <p>2. Promocja działań na rzecz integracji społecznej.</p> <p>3. Doskonalenie form współpracy między instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi.</p> <p>4. Podnoszenie umiejętności</p>

	kwalfikacji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej w zakresie organizacji wsparcia na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
--	---

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych usługami aktywizacji społecznej i zawodowej.
2. Liczba zastosowanych metod aktywnej integracji.
3. Liczba szkoleń dla kadry pomocy i integracji społecznej.
4. Liczba organizacji pozarządowych z którymi podjęto współpracę.

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie , Ośrodki Pomocy Społecznej, powiatowe i gminne jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki samorządów: gminnych i powiatowych, budżet państwa, fundusze unijne.

Cel strategiczny 5

Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej

Cele operacyjne	Kierunki działania
<p>1. Wzmacnianie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.</p>	<p>1. Objęcie pomocą osób długotrwale bezrobotnych w tym osób powyżej 50 roku życia.</p> <p>2. Wspieranie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia, integracji społecznej osób bezrobotnych- młodzieży, osób o niskich kwalifikacjach jak osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>3. Działania edukacyjne, szkoleniowe i warsztatowe dotyczące wiedzy i umiejętności ekonomiczno-gospodarczych dla różnych grup społecznych, w tym rolników.</p> <p>4. Podnoszenie jakości usług poradnictwa zawodowego oraz dostosowania profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy.</p> <p>5. Rozwijanie współpracy z instytucjami i organizacjami na rzecz zatrudnienia i aktywizacji społeczno zawodowej.</p> <p>6. Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej: spółdzielni socjalnych, centrum integracji społecznej i klubów integracji społecznej.</p> <p>7. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry Powiatowego</p>

	Urzędu Pracy.
--	---------------

Wskaźniki realizacji działań:

1. Liczba osób korzystających z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy w Radziejowie.
2. Liczba osób, które podjęły zatrudnienie.
3. Liczba inicjatyw skierowanych do przedsiębiorców np. doradczych, finansowych.
4. Liczba zrealizowanych wspólnie przedsięwzięć, projektów, działań edukacyjnych, społecznych skierowanych na rzecz osób bezrobotnych.
5. Liczba inicjatyw ekonomii społecznej i aktywnej integracji.
6. Liczba podmiotów ekonomii społecznej w powiecie radziejowskim.

Realizatorzy:

Powiatowy Urząd Pracy w Radziejowie, Ośrodki Pomocy Społecznej, instytucje pomocowe, gminne i powiatowe jednostki organizacyjne zajmujące się wsparciem społecznym, organizacje pozarządowe.

Źródło finansowania:

Środki własne samorządów gminnych i powiatowych, budżet państwa, fundusze unijne. środki PFRON.

5. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring zapisów strategicznych polegać będzie na stałym gromadzeniu danych oraz ich analizie, co pozwoli kolejno ocenić stopień realizacji strategii oraz modyfikację kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych.

Koordynatorem realizacji strategii zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku (tj. Dz. U. 2020 poz. 1876 ze zm.) jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Z procesem monitoringu nieodzownie związana jest ewaluacja, której celem jest ocena zasadności i skuteczności podejmowanych działań. Wyniki oceny zasadności i skuteczności działań mogą posłużyć do bieżącej aktualizacji dokumentu strategicznego. Dlatego też powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem elastycznym i otwartym.

ZAKOŃCZENIE

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Radziejowskiego na lata 2021-2030 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Podlega okresowej weryfikacji i niezbędnej modyfikacji związanej ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, rozpoznawanymi na bieżąco potrzebami społeczności powiatu i wymogami prawa.

Realizacja celów zapisanych w dokumencie strategicznym możliwa będzie dzięki wspólnej pracy wszystkich zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji.

Założone cele strategiczne i kierunki działań uwzględniają istotniejsze obszary życia społecznego, które winny być sferą oddziaływania samorządu. Należy pamiętać, że strategia jest tylko konstrukcją, która dopiero po wypełnieniu realnymi działaniami, przełoży się na wymierną poprawę jakości życia mieszkańców powiatu. Strategia jest dokumentem nadrzędnym nad tworzonymi programami z zakresu polityki społecznej powiatu.

Strategia jest dokumentem otwartym. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami powiatu i wymogami prawa.

Zgodnie z Celem głównym niniejszej strategii, jej realizacja powinna przyczynić się do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców powiatu radziejowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych będących podstawą niniejszej strategii

Tabela nr 2. Ludność powiatu radziejowskiego w latach 2018-2020

Tabela nr 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym w latach 2018-2020

Tabela 4. Liczba i odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w związku z otrzymaniem świadczeń

Tabela 6. Liczba kobiet i mężczyzn korzystających z pomocy społecznej

Tabela 7. Ośrodki interwencji kryzysowej w województwie kujawsko-pomorskim

Tabela nr 8. Liczba rodzin zastępczych w powiecie radziejowskim w latach 2018-2020

Tabela nr 9. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć

Tabela nr 10. Turnusy rehabilitacyjne

Tabela 11. Liczba osób, które skorzystały z dofinansowań i wydatkowane środki pieniężne w ramach powyższego zadania

Tabela 12. Liczba osób, które skorzystały z dofinansowań i wydatkowane środki pieniężne w ramach powyższego zadania

Tabela 13. Liczba osób, które skorzystały z dofinansowań i wydatkowane środki pieniężne w ramach powyższego zadania

Przewodnicząca
Rady Powiatu
Kulciała
Kulciała Kubiak